

Tak nevím. To je únor opravdu o tolik kratší oproti ostatním měsícům, nebo se v oblasti dotací skutečně neodehrálo v poslední době nic podstatného? Nebo že by odehrálo, jen jaksi není potřeba to sdělovat veřejnosti? Věru nevím, ale po té informační smršti jásající nad úspěšným završením loňského roku je teď nějak příliš ticho. Že by snad finišmani potřebovali trochu vydechnout?

Ale vlastně, co mne nemá! Vždyť už dotace v novém programovacím období byly spuštěny! Od 1. března je možné v rámci Operačního programu Podnikání a inovace podávat žádosti do programů Rozvoj a Marketing. Je to pravda poněkud ve stylu chytré horákyňe - oblečená, neoblečená; žádosti, nežádosti – neboť celý proces byl zcela účelově rozdělen do dvou etap. Nejprve totiž musíte podat žádost registrační a teprve poté, co Czechinvest konstatuje předběžnou přijatelnost projektu, stanou se vaše náklady uznatelnými a podáváte plnou žádost. Ti žadatelé, kteří napjatě čekali a počítali s tím, že po spuštění programů podají žádost a okamžitě začnou realizovat projekt, si tedy zatím musí i nadále počkat. Na druhou stranu si Ministerstvo průmyslu a obchodu i Czechinvest trochu shovívavosti za tuto kulišárnu zaslouží, neboť na rozdíl od ostatních se pokouší čerpání dotací alespoň částečně nastartovat.

Slušelo by se okomentovat nastavení programů pro nové období a porovnat ho s podmínkami období minulého, ovšem mezi jejich zveřejněním a nutností odevzdat tento příspěvek byla zatraceně krátká doba. Na pořádnou analýzu to nebude, ale pokusím se alespoň o jakýsi první dojem u programu Rozvoj a zcela netradičně začnu pozitivy. Jednak je to rozšíření možného okruhu žadatelů vedle zpracovatelského průmyslu o oblast obchodu, za další plus pak považuji jednoznačně stanovený termín, dokdy budou všechny žádosti z první výzvy vyhodnoceny. Totiž 31.10. 2007, z čehož mimo jiné plyne, že na čerpání financí v letošním roce mohou žadatelé zapomenout. Rozhodně je však stanovení konkrétního data podstatně lepší než dosavadní stav dlouhodobé nejistoty. A co za příliš pozitivní nepovažují? V první řadě regionální zúžení programu jen na strukturálně postižené a hospodářsky slabé oblasti, což vylučuje žadatele z většiny území republiky. Navíc pro první výzvu ani nebyla využita možnost zahrnout mezi podpořená území i další regiony s vyšší než stanovenou mírou nezaměstnanosti. Hodně se hovořilo o zjednodušení administrace, menších nárocích na různé dokumenty a přílohy. Co jsem měl možnost posoudit, tak například požadavky na podnikatelský plán jsou minimálně srovnatelné (pokud ne náročnější) než v minulosti. Většina příloh, které byly vyžadovány, je vyžadována i nadále. Opět si někdo neodpustil lidovou tvořivost a vymyslel požadavky na výběrová řízení i zcela mimo rámec zákona o veřejných zakázkách. Především si však myslím, že tak trochu ve stylu ode zdi ke zdi byla kompletně zavržena papírová komunikace a veškeré informace budou předávány výhradně elektronicky. Ne nadarmo věnuje příručka pro žadatele svých prvních pět stran popisu získání elektronického podpisu a na několika dalších stranách řeší založení elektronického konta pro předávání dat. Nechci být falešným prorokem, ale tohle zpružnění komunikace nám ještě přinese řadu perných chvil. Kdo měl v Operačním programu Infrastruktura co do činění s BENE-FILLEM, ví, o čem hovořím. Kdyby žadatelé neměli možnost telefonicky či e-mailem permanentně konzultovat s příslušnými referenty každý svůj krok, tento sofistikovaný samoobslužný systém předávání informací by se okamžitě zhroutil.

Tím jsme v tomto polomrtvém čase vyčerpali aktualitu a ve zbytku vyhrazeného místa bych rád opět poškádlil ty, kdo čerpání evropských dotací připravují a řídí. Za první tři roky našeho fungování v řádných dotacích jsem si sestavil takový soukromý TOP 10 největších „faulů“, které se v jednotlivých operačních programech objevily. V naivní představě, že už by se případně nemusely opakovat zde část z nich ve stručnosti předkládám

Operační program Infrastruktura – díky zaměření na velké infrastrukturní projekty se zatím neprojevují zásadnější problémy s čerpáním. Byl to ale jediný program, který nikdy nezveřejnil metodiku a výsledky hodnocení projektů. Žádné body, žádné slovní hodnocení, žádné pořadí. Jen výsledek: uspěl – neuspěl. O transparentnosti takového postupu nechť si

každý udělá obrázek sám. Té ostatně nepřispěl ani fakt, že ještě dlouhou dobu po výběru úspěšných žadatelů, nebyly známy podmínky smlouvy o dotaci. A ne že by šlo jen o nějaké formalitky. Ve smlouvě se nakonec objevila podmínka, která do té doby v žádných známých pravidlech zveřejněna nebyla a zásadním způsobem ovlivnila možnosti čerpání dotace. Totiž že pořizovaná investice nesmí sloužit jako zástava úvěru u banky. To některým již vybraným žadatelům připravilo řadu bezesných nocí.

Společný regionální operační program – tak ten byl víc nespolečný než společný, smíchání národních i regionálních výzev, kombinace zdrojů (ESF, ERDF) i zapojení dalších administrátorů (Czechinvest) vytvořily dosti nepřehledný slepenec, na kterém byl asi nejhorší diametrálně odlišný přístup jednotlivých krajů (nemělo se ostatně alespoň v rámci NUTS II jednat o jednotný systém?) z hlediska rozpouštění svých alokací, definování podporovaných priorit apod.

Operační program Rozvoj venkova – tak tady bylo bodování tak nádherně transparentní, že vůbec nezáleželo na tom, jaký je váš projekt. Pokud jste mladý začínající zemědělec se slušným finančním zdravím, člen Agrární komory hospodařící v systému ekologického zemědělství ve znevýhodněných oblastech, může být váš projekt naprostá ptákovina a podpořen bude. Inu a čím více vám uvedené atributy budou scházet, můžete mít sebegeniálnější myšlenku a máte jednoduše smůlu. Stejnou smůlu jako potravináři, kteří nezpracovávají maso či mléko, ale jinou z komodit podle Přílohy I Smlouvy o ES, a někdo si neuvědomil, že nebudou moci být podpořeni ani z OPMP.

Operační program Průmysl a podnikání – kus másla na hlavě kvůli potravinářům je snad ještě větší. Lhůty, ve kterých se rozhodovalo o přidělení dotace byly často až zoufale dlouhé a především, jestliže se jednou rozhodnu pro průběžný systém přijímání a vyhodnocování žádostí, nemohu najednou v půlce období změnit názor a říci, že lepší budou kolové výzvy.

Operační program rozvoj lidských zdrojů – to je příběh sám pro sebe. Tady vždycky bylo dost času a podle toho to dnes taky vypadá. Skluz se zahájením kombinovaný s rozdrobením programu mezi různé zprostředkující a administrativní subjekty představuje pro schopnost vyčerpat přidělené prostředky smrtící kombinaci. Z hlediska žadatelů je ale zásadním problémem absolutní nepředvídatelnost výsledku podané žádosti, neboť v systému dvou hodnotitelů, kdy není věnována dostatečná pozornost sjednocování posuzování, se dosti často hodnocení téhož projektu odlišnými hodnotiteli liší jako noc a den. Ovšem ten pravý horor vás teprve čeká, pokud dotaci obdržíte. Zažijete byrokracii v tak čiré podobě, že kontrola finančního úřadu je balzám na duši. Krásný příklad mi v minulém čísle poskytl kolega Vyhnánek. Jak pomůžete žadateli, aby neporušil (mimořádně naprosto nesmyslnou) hranici 100.000,- Kč pro vyhlášení jednoduchého výběrového řízení? No pošlete mu k vyplnění další papír...